Sbírka soudních rozhodnutí

STANOVISKO GENERÁLNÍHO ADVOKÁTA
ATHANASIA RANTOSE
přednesené dne 13. února 2025 [1]

Věc C-635/23

WBS GmbH
Trestní řízení
za účasti:
Generalstaatsanwaltschaft Berlin

[žádost o rozhodnutí o předběžné otázce, kterou podal Kammergericht Berlin (Vrchní zemský soud v Berlíně, Německo)]

„Řízení o předběžné otázce – Směrnice 2014/41/EU – Justiční spolupráce v trestních věcech – Evropský vyšetřovací příkaz – Článek 2 písm. c) bod ii) – Pojmy ‚vydávající orgán' a ‚jiný příslušný orgán, který jedná jako vyšetřující orgán v trestním řízení' – Pravomoc nařídit shromažďování důkazů v souladu s vnitrostátním právem – Prohlídka vyžadující povolení vyšetřujícího soudce – Článek 6 odst. 1 a 2 – Podmínky pro vydání evropského vyšetřovacího příkazu"

Úvod

1. Může správní orgán, který podle vnitrostátního práva nemá pravomoc nařídit vyšetřovací úkon ve vnitrostátním trestním řízení, nařídit takový úkon ve vztahu k podniku usazenému v jiném členském státě vydáním evropského vyšetřovacího příkazu (dále jen „EVP") podle směrnice 2014/41/EU o evropském vyšetřovacím příkazu v trestních věcech [2], a pokud ano, za jakých podmínek lze takový EVP vydat? To je v podstatě otázka, kterou položil Kammergericht Berlin (Vrchní zemský soud v Berlíně) v rámci této žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce, která se týká výkladu čl. 2 písm. c) bodu ii) této směrnice.

2. V tomto ohledu čl. 2 písm. c) směrnice 2014/41, který definuje pojem „vydávající orgán" EVP, rozlišuje mezi dvěma kategoriemi orgánů: na jedné straně justiční orgány, konkrétně „soudce, soud, vyšetřující soudce nebo státní zástupce příslušný v daném případě" uvedené v čl. 2 písm. c) bodě i) uvedené směrnice (dále jen „justiční orgán"), a na druhé straně nejustiční orgány, konkrétně „jakýkoli jiný příslušný orgán, který vydávající stát určí a který […] jedná jako vyšetřující orgán v trestním řízení a má v souladu s vnitrostátním právem pravomoc nařídit shromažďování důkazů" uvedený v čl. 2 písm. c) bodě ii) uvedené směrnice (dále jen „nejustiční orgán").

[1] – Původní jazyk: francouzština.

[2] – Směrnice Evropského parlamentu a Rady ze dne 3. dubna 2014 o evropském vyšetřovacím příkazu v trestních věcech (Úř. věst. 2014, L 130, s. 1).

3. Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce byla předložena v rámci žádosti o výkon EVP v Německu, kterou vydala Korupcijas novēršanas un apkarošanas birojs (Kancelář pro prevenci a potírání korupce, Lotyšsko, dále jen „KNAB“) v souvislosti se společností WBS GmbH, která má sídlo v Německu (dále jen „dotčený EVP“). Tato společnost, která byla podrobena prohlídce na základě tohoto EVP, se obrátila na předkládající soud, přičemž v podstatě tvrdila, že důkazy shromážděné při výkonu uvedeného EVP nelze připustit, neboť EVP nebyl vydán „vydávajícím orgánem“ ve smyslu směrnice 2014/41. KNAB konkrétně nepředstavuje vydávající orgán, protože jednak nepůsobí jako justiční orgán ve smyslu čl. 2 písm. c) bodu i) uvedené směrnice a jednak nesplňuje podmínky stanovené v čl. 2 písm. c) bodu ii) uvedené směrnice, které by ji umožnily kvalifikovat jako „jiný příslušný orgán“, neboť nemá „v souladu s vnitrostátním právem pravomoc nařídit shromažďování důkazů“, jelikož nařizování prohlídky v rámci vnitrostátního řízení je podle lotyšského práva vyhrazeno pouze justičním orgánům.

4. Ačkoli Soudní dvůr již měl příležitost upřesnit obrysy pojmu „vydávající orgán“ ve smyslu čl. 2 písm. c) směrnice 2014/41 a objasnit rozdíl mezi „justičními orgány“ a „jinými příslušnými orgány“ ve smyslu tohoto ustanovení [3], v kontextu projednávané věci je poprvé tázán na rozsah druhé kategorie těchto orgánů.

Právní rámec

Unijní právo

5. Body 5, 7 a 11 odůvodnění směrnice 2014/41 uvádějí:

„(5) Po přijetí rámcových rozhodnutí [2003/577/SVV [4]] a [2008/978/SVV [5]] se ukázalo, že stávající rámec pro shromažďování důkazních prostředků je příliš roztříštěný a složitý. Je proto třeba zaujmout nový přístup.

[…]

(7) Tento nový přístup je založen na jednotném nástroji nazvaném evropský vyšetřovací příkaz. [EVP] má být vydáván za účelem provedení jednoho či několika konkrétních vyšetřovacích úkonů ve státě, který [EVP] vykonává (dále jen ‚vykonávající stát‘), s cílem shromáždit důkazy. To zahrnuje získávání důkazů, které již má vykonávající orgán k dispozici.

[…]

(11) [EVP] by měl být využit, pokud se výkon vyšetřovacího úkonu jeví pro daný případ jako přiměřený, vhodný a použitelný. Vydávající orgán by se měl tedy ubezpečit, že jsou hledané důkazy nezbytné a přiměřené pro účel řízení, že je zvolený vyšetřovací úkon nezbytný a přiměřený pro shromáždění dotyčných důkazů a že by měl být prostřednictvím vydání

[3] – V tomto ohledu viz rozsudky ze dne 8. prosince 2020, Staatsanwaltschaft Wien (Padělané platební příkazy) (C-584/19, dále jen „Staatsanwaltschaft Wien“, EU:C:2020:1002); ze dne 16. prosince 2021, Specializirana prokuratura (Provozní a lokalizační údaje) (C-724/19, dále jen rozsudek „Specializirana prokuratura“, EU:C:2021:1020), ze dne 2. března 2023, Staatsanwaltschaft Graz (Finanční úřad pro daňové trestní věci v Düsseldorfu) (C-16/22, dále jen „Staatsanwaltschaft Graz“, EU:C:2023:148), a ze dne 30. dubna 2024, M. N. (EncroChat) (C-670/22, dále jen rozsudek „EncroChat“, EU:C:2024:372).

[4] – Rámcové rozhodnutí Rady ze dne 22. července 2003 o výkonu příkazů k zajištění majetku nebo důkazních prostředků v Evropské unii (Úř. věst. 2003, L 196, s. 45).

[5] – Rámcové rozhodnutí Rady ze dne 18. prosince 2008 o evropském důkazním příkazu k zajištění předmětů, listin a údajů pro účely řízení v trestních věcech (Úř. věst. 2008, L 350, s. 72).

[EVP] zapojen do shromažďování těchto důkazů jiný členský stát. Stejné posouzení by se mělo provádět i v rámci postupu potvrzování v případech, kdy je podle této směrnice požadováno potvrzení [EVP]. […].“

6. Článek 1 této směrnice, nadepsaný „Evropský vyšetřovací příkaz a povinnost jej vykonat“, stanoví:

„1. [EVP] je rozhodnutí justičního orgánu vydané či potvrzené justičním orgánem jednoho členského státu (dále jen ‚vydávající stát‘) za účelem provedení jednoho nebo několika konkrétních vyšetřovacích úkonů v jiném členském státě (dále jen ‚vykonávající stát‘) s cílem získat důkazy v souladu [se směrnicí 2014/41].

[EVP] lze rovněž vydat k získání důkazů, které jsou již v držení příslušných orgánů vykonávajícího státu.

2. Členské státy vykonají [EVP] na základě zásady vzájemného uznávání a v souladu s touto směrnicí.

[…]“

7. Článek 2 uvedené směrnice, nadepsaný „Definice“, v písm. c) stanoví:

„Pro účely této směrnice se rozumí:

c) ‚vydávajícím orgánem‘:

i) soudce, soud, vyšetřující soudce nebo státní zástupce příslušný v daném případě nebo

ii) jakýkoli jiný příslušný orgán, který vydávající stát určí a který v konkrétním případě jedná jako vyšetřující orgán v trestním řízení a má v souladu s vnitrostátním právem pravomoc nařídit shromažďování důkazů. Kromě toho musí [EVP] před jeho předáním vykonávajícímu orgánu a po posouzení jeho souladu s podmínkami pro vydání evropského vyšetřovacího příkazu podle této směrnice, zejména s podmínkami stanovenými v čl. 6 odst. 1, potvrdit soudce, soud, vyšetřující soudce nebo státní zástupce ve vydávajícím státě. Pokud byl [EVP] potvrzen justičním orgánem, může být pro účely předání [EVP] tento orgán rovněž považován za vydávající orgán.“

8. Článek 6 téže směrnice, nadepsaný „Podmínky pro vydání a předání EVP“, stanoví:

„1. Vydávající orgán může vydat [EVP], pouze pokud jsou splněny tyto podmínky:

a) vydání [EVP] je nezbytné a přiměřené pro účely řízení podle článku 4 při zohlednění práv podezřelé nebo obviněné osoby a

b) vyšetřovací úkon nebo úkony uvedené v [EVP] by za stejných podmínek bylo možné nařídit u obdobného vnitrostátního případu.

2. Splnění podmínek uvedených v odstavci 1 posuzuje v každém jednotlivém případě vydávající orgán.

3. Pokud má vykonávající orgán důvod se domnívat, že podmínky uvedené v odstavci 1 splněny nejsou, může konzultovat nezbytnost výkonu [EVP] s vydávajícím orgánem. Po této konzultaci může vydávající orgán rozhodnout o vzetí [EVP] zpět."

9. Článek 9 směrnice 2014/41, nadepsaný „Uznávání a výkon", v odstavcích 1 až 3 stanoví:

„1. Vykonávající orgán uzná bez dalších formalit [EVP] předaný v souladu s touto směrnicí a zajistí jeho výkon stejným způsobem a za stejných podmínek, jako by daný vyšetřovací úkon byl nařízen orgánem vykonávajícího státu, ledaže se tento orgán rozhodne uplatnit některý z důvodů odmítnutí uznání nebo výkonu nebo některý z důvodů odkladu stanovených v této směrnici.

2. Pokud není v této směrnici stanoveno jinak, vykonávající orgán dodrží formální náležitosti a postupy výslovně uvedené vydávajícím orgánem, pokud tyto formální náležitosti a postupy nejsou v rozporu se základními právními zásadami vykonávajícího státu.

3. Pokud vykonávající orgán obdrží [EVP], který nebyl vydán vydávajícím orgánem podle čl. 2 písm. c), vykonávající orgán vrátí [EVP] zpět vydávajícímu státu."

Lotyšské právo

10. Lotyšský právní rámec pro přijetí EVP se řídí články 887^1 až 887^3 Kriminālprocesa likums (trestní řád) ze dne 11. května 2005[6]. V souladu s čl. 887^1 odst. 1 trestního řádu, je-li v rámci trestního řízení nutné provést před zahájením trestního stíhání procesní úkon na území jiného členského státu Evropské unie, orgán odpovědný za řízení, při vypracování EVP, posoudí jeho přiměřenost a nezbytnost ve vztahu k vyšetřovanému trestnému činu, načež státní zástupce vedoucí vyšetřování rovněž ověří soulad procesního úkonu vyžádaného z členského státu Unie s požadavky zákona a posoudí jeho nezbytnost a přiměřenost ve vztahu k vyšetřovanému trestnému činu. Před vydáním EVP přijme orgán odpovědný za řízení veškerá opatření, která by byla nezbytná, kdyby byl procesní úkon proveden v Lotyšsku.

11. Prohlídky se řídí články 179 až 185 trestního řádu. Článek 179 odst. 1 trestního řádu definuje prohlídku jako vyšetřovací úkon, jehož předmětem je nucené prohledání prostor, pozemku, vozidla nebo osoby za účelem nalezení a zajištění hledaného předmětu, pokud existuje důvodné podezření, že se nachází v místě prohlídky.

12. Článek 180 odst. 1 trestního řádu stanoví, že prohlídka se provádí na základě rozhodnutí vyšetřujícího soudce nebo soudu. Vyšetřující soudce zakládá své rozhodnutí na návrhu předloženém orgánem odpovědným za řízení a na dokumentech k němu připojených.

Spor v původním řízení, předběžná otázka a řízení před Soudním dvorem

13. KNAB zahájila dne 5. dubna 2019 trestní řízení proti úředním osobám jedné nadace se sídlem v Rize (Lotyšsko), a to pro podezření z rozsáhlého podvodu, z rozsáhlého protiprávního plýtvání cizí věcí a z padělání listin a jejich používání. KNAB považovala za nezbytné provést v rámci vyšetřování prohlídku obchodních prostor nacházejících se v Berlíně (Německo) náležejících

[6] – Latvijas Vēstnesis, 2005, č. 74.

společnostem FF GmbH a WBS GmbH a požádala vyšetřující soudkyni soudu Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesa (soud ve Vidzeme, předměstí Rigy, Lotyšsko), aby schválila tyto vyšetřovací úkony podle článků 179 a 180 lotyšského trestního řádu.

14. Usneseními ze dne 24. dubna 2019 vyšetřující soudkyně vyhověla žádosti KNAB jednak proto, že je důvodné se domnívat, že tyto prostory obsahují dokumenty, nosiče informací a předměty relevantní pro řízení, a jednak z důvodu, že prohlídky, jejichž předmětem bylo nalezení a zajištění těchto dokumentů, nosičů a předmětů, byly nezbytné a přiměřené.

15. Dne 25. dubna 2019 vydala KNAB jakožto „příslušný orgán“ ve smyslu čl. 2 písm. c) bodu ii) směrnice 2014/41 dotčený EVP, v němž žádala Spolkovou republiku Německo o provedení výslechu dvou svědků a výkon výše uvedených příkazů k prohlídce. Latvijas Republikas Ģenerālprokuratūra (Vrchní státní zastupitelství Lotyšské republiky, dále jen „vrchní státní zastupitelství Lotyšska“) tento EVP potvrdilo a zaslalo jej Staatsanwaltschaft Berlin (státní zastupitelství v Berlíně, Německo, dále jen „státní zastupitelství v Berlíně“).

16. Na základě návrhu státního zastupitelství v Berlíně nařídil Amtsgericht Berlin-Tiergarten (Okresní soud v Berlíně-Tiergarten, Německo) prohlídku obchodních prostor společností FF a WBS. Při prohlídkách, které byly provedeny dne 13. května 2019, byl zajištěn velký počet důkazů.

17. V původním řízení podala společnost WBS u Kammergericht Berlin (Vrchní zemský soud v Berlíně, Německo), předkládajícího soudu, opravný prostředek, kterým se mimo jiné domáhala určení, že předání důkazů shromážděných na základě dotčeného EVP v Německu Lotyšské republice je nepřípustné.

18. Na podporu svého návrhu se společnost WBS dovolává mimo jiné rozsudku Specializirana prokuratura, v němž Soudní dvůr rozhodl, že EVP týkající se vyšetřovacího úkonu, jehož přijetí je podle práva vydávajícího státu vyhrazeno pouze soudům, může vydat pouze soud. V projednávané věci však dotčený EVP vydala KNAB, která není soudem, zatímco podle lotyšského práva je nařizování prohlídek vedoucích k zajištění důkazů v rámci vnitrostátního řízení vyhrazeno pouze soudům. V tomto rámci bylo potvrzení tohoto EVP vrchním státním zastupitelstvím Lotyšska provedeno na základě EVP přijatého nepříslušným orgánem.

19. Státní zastupitelství v Berlíně se dotázalo vrchního státního zastupitelství Lotyšska, zda může dotčený EVP případně znovu vydat soud. Vrchní státní zastupitelství Lotyšska na tuto otázku odpovědělo záporně s odůvodněním, že právo Lotyšské republiky neobsahuje příslušný právní základ. V této souvislosti předkládající soud nařídil odklad předání shromážděných důkazních prostředků.

20. Před rozhodnutím o přípustnosti právní pomoci chce předkládající soud určit, zda, jak tvrdí společnost WBS, se v původním řízení musí použít zásady vyplývající z rozsudku Specializirana prokuratura, což by mohlo vést k závěru, že předání důkazů v rámci výkonu dotčeného EVP by nemělo být připuštěno[7], anebo zda, jak tvrdí KNAB, pro účely předání těchto důkazů postačuje předchozí potvrzení vyšetřovacích úkonů soudem vydávajícího státu v souladu s požadavky přezkumu a odůvodnění stanovenými ve směrnici 2014/41.

[7] – Státní zastupitelství v Berlíně by pak bylo povinno vrátit EVP Lotyšské republice v souladu s čl. 9 odst. 3 směrnice 2014/41.

21. Za těchto podmínek se Kammergericht Berlin (vrchní zemský soud v Berlíně) rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžnou otázku:

„Může [EVP] týkající se vyšetřovacího úkonu, který je podle práva vydávajícího státu vyhrazen soudům, vydat v součinnosti s nejustičním potvrzujícím orgánem jiný příslušný orgán ve smyslu čl. 2 písm. c) bodu ii) směrnice [2014/41], pokud soud vydávajícího státu tento vyšetřovací úkon předtím povolil a splnil přitom povinnosti přezkumu a odůvodnění stanovené touto směrnicí?“

22. Písemná vyjádření předložily Soudnímu dvoru společnost WBS, německá, estonská, lotyšská, polská a portugalská vláda, jakož i Evropská komise. S výjimkou estonské a portugalské vlády tito zúčastnění, jakož i švédská vláda přednesli svá ústní vyjádření na jednání, které se konalo dne 13. listopadu 2024.

Analýza

23. Podstatou předběžné otázky předkládajícího soudu je, zda čl. 2 písm. c) bod ii) směrnice 2014/41 musí být vykládán v tom smyslu, že nejustiční orgán, který v souladu se svým vnitrostátním právem přijímá konkrétní vyšetřovací úkony, které jsou před výkonem v jiném členském státě potvrzeny justičním orgánem, může být považován za „vydávající orgán“ ve smyslu tohoto ustanovení, ačkoli přijetí takových vyšetřovacích úkonů v rámci čistě vnitrostátního řízení spadá do výlučné pravomoci justičních orgánů.

24. Podle mého názoru je třeba na tuto otázku odpovědět kladně z důvodů, které uvedu níže.

Úvodní poznámky

25. Úvodem je třeba připomenout, že směrnice 2014/41 nahradila předchozí roztříštěný a složitý rámec pro shromažďování důkazních prostředků v trestních věcech s přeshraničním rozměrem zavedením zjednodušeného a efektivnějšího systému založeného na jednotném nástroji, a sice EVP. Cílem tohoto systému je usnadnit a urychlit soudní spolupráci s cílem přispět k uskutečnění cíle stát se prostorem svobody, bezpečnosti a práva vytyčeného pro Unii na základě velké míry důvěry, která musí panovat mezi členskými státy [8]. EVP je tedy nástrojem justiční spolupráce v trestních věcech ve smyslu čl. 82 odst. 1 SFEU, která je založena na zásadě vzájemného uznávání rozsudků a soudních rozhodnutí. Tato zásada, která je „základním kamenem“ justiční spolupráce v trestních věcech, je sama založena na vzájemné důvěře, jakož i na vyvratitelné domněnce, že ostatní členské státy dodržují unijní právo, a zejména základní práva [9].

26. V tomto kontextu čl. 1 odst. 1 směrnice 2014/41 definuje „evropský vyšetřovací příkaz“ jako „rozhodnutí justičního orgánu“ vydané či potvrzené justičním orgánem vydávajícího státu za účelem provedení jednoho nebo několika konkrétních vyšetřovacích úkonů ve vykonávajícím státě s cílem získat důkazy, a to včetně důkazů, které jsou již v držení příslušných orgánů tohoto členského státu [10].

[8] – Viz zejména body 5 až 8, 21 a 38 odůvodnění směrnice 2014/41, jakož i rozsudky Staatsanwaltschaft Wien (bod 39), Specializirana prokuratura (bod 36), Staatsanwaltschaft Graz (bod 42) a EncroChat (bod 86).

[9] – Viz zejména body 2, 6 a 19 odůvodnění směrnice 2014/41 a rozsudky Staatsanwaltschaft Wien (bod 40), ze dne 11. listopadu 2021, Gavanozov II (C-852/19, dále jen rozsudek „Gavanozov II“, EU:C:2021:902, bod 54) a EncroChat (bod 99).

[10] – Viz rozsudky Staatsanwaltschaft Wien (bod 41), ze dne 2. září 2021, Finanzamt für Steuerstrafsachen und Steuerfahndung Münster (C-66/20, EU:C:2021:670, bod 39) a EncroChat (bod 71).

27. Článek 1 odst. 2 směrnice 2014/41 stanoví, že členské státy vykonají EVP na základě zásady vzájemného uznávání a v souladu s touto směrnicí. Podle článku 9 odst. 1 uvedené směrnice vykonávající orgán uzná EVP bez dalších formalit a zajistí jeho výkon stejným způsobem a za stejných podmínek, jako by daný vyšetřovací úkon byl nařízen orgánem vykonávajícího státu. Podle téhož ustanovení tento orgán může rozhodnout, že EVP nevykoná s poukazem na některý z důvodů pro odmítnutí uznání nebo výkonu nebo některý z důvodů odkladu stanovených v téže směrnici. Článek 9 odst. 3 směrnice 2014/41 dále stanoví, že pokud vykonávající orgán obdrží EVP, který nebyl vydán vydávajícím orgánem ve smyslu článku 2 písm. c) této směrnice, vykonávající orgán vrátí EVP zpět vydávajícímu státu [11].

28. V tomto ohledu čl. 2 písm. c) směrnice 2014/41 definuje pro účely této směrnice pojem „vydávající orgán“. Toto ustanovení tedy stanoví, že takovým orgánem může být buď podle bodu i) „soudce, soud, vyšetřující soudce nebo státní zástupce příslušný v daném případě“ [12], nebo podle bodu ii) první věty, jejíž výklad je předmětem této předběžné otázky, „jakýkoli jiný příslušný orgán, který vydávající stát určí a který v konkrétním případě jedná jako vyšetřující orgán v trestním řízení a má v souladu s vnitrostátním právem pravomoc nařídit shromažďování důkazů“ [13].

29. Z článku 2 písm. c) bodu ii) druhé věty této směrnice navíc vyplývá, že pokud je EVP vydán nejustičním orgánem, musí být toto rozhodnutí před jeho předáním vykonávajícímu orgánu potvrzeno justičním orgánem ve smyslu čl. 2 písm. c) bodu i) této směrnice, který je povinen přezkoumat soulad tohoto rozhodnutí s podmínkami pro jeho vydání stanovenými směrnicí 2014/41, zejména s podmínkami stanovenými v jejím čl. 6 odst. 1 [14]. Konečně třetí věta téhož ustanovení uvádí, že justiční orgán, který potvrdil platnost takového EVP, „může být rovněž“ považován za vydávající orgán pro účely předání EVP.

30. Z výše uvedeného vyplývá, že takový nejustiční orgán, jako je správní orgán, může v zásadě spadat pod pojem „vydávající orgán“ ve smyslu čl. 2 písm. c) bodu ii) směrnice 2014/41 za podmínek připomenutých v předchozím bodě tohoto stanoviska, a to jednak, že je příslušný k tomu, aby jednal jako orgán pověřený vyšetřováním v trestním řízení [15] a jednak, že jeho EVP je potvrzen justičním orgánem před jeho předáním vykonávajícímu státu [16].

[11] – Viz rozsudek ze dne 2. září 2021, Finanzamt für Steuerstrafsachen und Steuerfahndung Münster (C-66/20, EU:C:2021:670, bod 40).

[12] – Tyto čtyři orgány, které jsou uvedeny taxativním výčtem, lze kvalifikovat jako „justiční orgány“ ve smyslu směrnice 2014/41, jelikož jsou způsobilé účastnit se výkonu spravedlnosti [viz rozsudek Staatsanwaltschaft Graz (body 30 až 32 a 37)].

[13] – Odkaz na „jakýkoli jiný orgán“ uvedený v čl. 2 písm. c) bodě ii) směrnice 2014/41 ukazuje, že jakýkoli jiný orgán než justiční orgán uvedený v čl. 2 písm. c) bodě i) této směrnice, musí být posouzen z hlediska čl. 2 písm. c) bodu ii) uvedené směrnice. Tento výraz je tedy třeba chápat tak, že se vztahuje na jakýkoli orgán, který spadá pod moc výkonnou [viz čl. 4 písm. b) téže směrnice a rozsudek Staatsanwaltschaft Graz (body 34 a 35)].

[14] – V tomto smyslu viz rozsudek Staatsanwaltschaft Graz (body 27 a 28).

[15] – Viz rozsudky Specializirana prokuratura (bod 29) a Staatsanwaltschaft Graz (body 33 a 34 a citovaná judikatura).

[16] – Viz například rozsudek Staatsanwaltschaft Wien (bod 46). Na základě zprávy Evropské justiční sítě (EJS) ze dne 20. září 2021, která je k dispozici na internetových stránkách EJS (následující adresa: https://www.ejn-crimjust.europa.eu/ejn/EJN_RegistryDoc/EN/3115/0/0), mnoho členských států, kromě Lotyšské republiky, určilo správní orgány jako „vydávající orgány“, včetně Belgického království, Spolkové republiky Německo, Řecké republiky, Maďarska, Rakouské republiky a Polské republiky.

31. V projednávané věci je nesporné, že KNAB, která není justičním orgánem, jednala podle lotyšského práva jako vyšetřující orgán v trestním řízení [17]. Stejně tak byl dotčený EVP před předáním vykonávajícímu státu potvrzen vrchním státním zastupitelstvím Lotyšska, jehož postavení jako „justičního orgánu“ ve smyslu čl. 2 písm. c) bodu i) uvedené směrnice je nepochybné [18].

32. Naproti tomu pochybnosti vyjádřené předkládajícím soudem se v podstatě týkají toho, zda KNAB splňuje podmínku stanovenou v čl. 2 písm. c) bodě ii) uvedené směrnice, uvedenou v bodě 28 tohoto stanoviska, tedy aby byla orgánem, který „*má v souladu s vnitrostátním právem pravomoc nařídit shromažďování důkazů*“, jelikož podle lotyšského práva [19] v rámci vnitrostátního trestního řízení vyšetřovací úkony dotčené v původním řízení, tedy prohlídky, i když jsou založeny na návrhu takového příslušného vyšetřujícího orgánu, jako je KNAB, musí být provedeny na základě rozhodnutí vyšetřujícího soudce nebo soudu, a spadají tedy do výlučné pravomoci justičních orgánů.

33. Tato otázka podle předkládajícího soudu vyvstává tím spíše, že v rozsudku Specializirana prokuratura Soudní dvůr rozhodl, že čl. 2 písm. c) bod i) směrnice 2014/41 musí být vykládán v tom smyslu, že brání tomu, aby měl státní zástupce pravomoc k vydání EVP směřujícího k získání provozních a lokalizačních údajů v souvislosti s telekomunikačním provozem, jestliže u obdobného vnitrostátního případu přijetí vyšetřovacího úkonu, jehož účelem je přístup k takovým údajům, spadá do výlučné pravomoci soudce.

34. Podle ustálené judikatury Soudního dvora je pro výklad tohoto ustanovení třeba vzít v úvahu nejen jeho znění, ale i jeho kontext a cíle sledované právní úpravou, jejíž je součástí, a zejména historii vzniku této právní úpravy [20].

K doslovnému výkladu

35. Pokud jde zaprvé o *znění* čl. 2 písm. c) bodu ii) směrnice 2014/41 uvedené v bodě 28 tohoto stanoviska, je třeba poznamenat, že toto ustanovení nestanoví, že k tomu, aby správní orgán spadal pod pojem „vydávající orgán“, musí být nutně orgánem příslušným k přijetí týchž úkonů v rámci vnitrostátního řízení.

36. Uvedené ustanovení totiž nevyžaduje, aby vydání EVP bylo nutně přijato orgánem, který by měl skutečně pravomoc nařídit shromažďování důkazů „v obdobných vnitrostátních případech“, jak v podstatě tvrdí WBS a Komise, ale omezuje se na upřesnění, že tento orgán musí mít pravomoc nařídit shromáždění těchto důkazů „v souladu s vnitrostátním právem“. Tyto dvě věty totiž nelze považovat za synonyma, jelikož výraz „má v souladu s vnitrostátním právem pravomoc nařídit shromažďování důkazů“ nijak neodkazuje na případnou rovnocennost s obdobným

[17] – Podle čl. 386 odst. 6 trestního řádu je KNAB vyšetřovacím orgánem, který může v souladu s článkem 27 trestního řádu jednak jako „orgán odpovědný za řízení“, který vede trestní řízení.

[18] – Viz čl. 1 odst. 1 Prokuratūras likums (zákon o státním zastupitelství) ze dne 19. května 1994 (Latvijas Vēstnesis, 2004, č. 65). „Státní zástupce“ patří mezi „justiční orgány“ uvedené v čl. 2 písm. c) bodě i) směrnice 2014/41, které jsou oprávněny potvrdit EVP [viz rozsudek Staatsanwaltschaft Wien (bod 53)].

[19] – Viz čl. 180 odst. 1 trestního řádu.

[20] – V tomto smyslu viz zejména rozsudky ze dne 17. dubna 2018, Egenberger (C-414/16, EU:C:2018:257, bod 44), Staatsanwaltschaft Wien (bod 49), ze dne 28. října 2022, Generalstaatsanwaltschaft München (Vydání a *ne bis in idem*) (C-435/22 PPU, EU:C:2022:852, bod 67) a Staatsanwaltschaft Graz (bod 25).

vnitrostátním případem. Totéž ustanovení navíc nebrání ani vydání EVP orgánem, který má podle práva vydávajícího státu pravomoc jednat jako vyšetřující orgán, ale není orgánem, který by ve vnitrostátní situaci nařídil tentýž úkon.

37. V tomto ohledu, jak bylo připomenuto v bodě 25 tohoto stanoviska, spočívá systém zavedený směrnicí 2014/41 na vzájemné důvěře, jakož i na vyvratitelné domněnce, že ostatní členské státy dodržují unijní právo. Z tohoto důvodu ponechává čl. 2 písm. c) bod ii) této směrnice možnost pouze vydávajícímu státu „určit" příslušné nejusticiční orgány a za tímto účelem výslovně odkazuje na jeho vnitrostátní právo, přičemž upřesňuje jednotlivé hmotněprávní podmínky, které musí stanovit. Je tudíž výlučně věcí vydávajícího státu, aby určil nejusticiční orgány, které jsou příslušné k vydání EVP, jsou-li splněna kritéria uvedená v čl. 2 písm. c) bodě ii) uvedené směrnice. Opačný výklad nelze přijmout, neboť jinak by toto ustanovení, a zejména zásada vzájemného uznávání, byly zbaveny veškerého užitečného účinku [21].

38. Otázku, zda lze takový správní orgán, jako je KNAB, považovat za „vydávající orgán" ve smyslu této směrnice, je tedy třeba posoudit výlučně ve světle kritérií uvedených v čl. 2 písm. c) bodě ii) směrnice 2014/41, která byla připomenuta v bodě 30 tohoto stanoviska. Zdá se přitom, že v projednávané věci tomu tak skutečně je.

39. Jednak má totiž KNAB nepochybně odpovědnosti, které tomuto orgánu umožňují jednat jako „vyšetřující orgán" ve smyslu čl. 2 písm. c) bodu ii) směrnice 2014/41, neboť podle vnitrostátního práva jedná jako „orgán odpovědný za řízení" v přípravné fázi trestního řízení v rámci boje proti korupci, ať už v rámci trestního řízení s vnitrostátním nebo přeshraničním rozměrem. V tomto ohledu z písemných i ústních vyjádření lotyšské vlády vyplývá, že podle článku 27 trestního řádu KNAB jakožto „orgán odpovědný za řízení" „1) organizuje průběh trestního řízení a správu souvisejících dokumentů; 2) přijímá rozhodnutí o směřování trestního řízení; 3) vykonává veřejnou moc v příslušné fázi trestního řízení sama nebo prostřednictvím jiných úředníků; 4) vyžaduje, aby každá osoba dodržovala své povinnosti v oblasti trestního řízení a procesní předpisy; 5) zajišťuje, aby osoby zapojené do trestního řízení byly schopny vykonávat práva stanovená zákonem".

40. Tento závěr nemůže být zpochybněn skutečností, že podle lotyšského práva v rámci vyšetřovacích úkonů, které mohou vést k zásahu do života jednotlivce, jako je prohlídka, nemůže KNAB takové úkony přijmout, ale může je pouze navrhnout vyšetřujícímu soudci, který je jediný příslušný k jejich přijetí. Jak vysvětlila lotyšská vláda, rozhodnutí vyšetřujícího soudce bylo „schválením" prohlídky navržené KNAB, nikoli nezávislým rozhodnutím založeným na nezávislém posouzení skutkových prvků daného vyšetřování vyšetřujícím soudcem. Konkrétně z vyjádření lotyšské vlády vyplývá, že v lotyšském systému trestního řízení provádí vyšetřující soudce přezkum především dodržování lidských práv v trestních řízeních, a nikoli vhodnosti jednotlivých vyšetřovacích úkonů. Podle lotyšské vlády tedy skutečnost, že vyšetřující soudce je orgánem nařizujícím prohlídku, ještě neznamená, že mu vnitrostátní zákon svěřuje odpovědnost za vedení vyšetřování v trestním řízení namísto „orgánu odpovědného za řízení". KNAB tak zůstává „orgánem odpovědným za řízení", kterému přísluší navrhnout vyšetřovací úkony a posoudit jejich nezbytnost pro dosažení cíle tohoto vyšetřování.

[21] – Soudní dvůr již například rozhodl, že daňová správa členského státu, která, ač je součástí jeho moci výkonné, vede v souladu s vnitrostátním právem daňová trestní vyšetřování namísto státního zastupitelství, může spadat pod pojem „vydávající orgán" ve smyslu čl. 2 písm. c) bodu ii) této směrnice [viz rozsudek Staatsanwaltschaft Graz (bod 46)].

41. Dále je rovněž nesporné, že podmínka vyžadovaná v čl. 2 písm. c) bodě ii) druhé větě směrnice 2014/41, podle které musí být EVP potvrzen justičním orgánem, je rovněž splněna. Jak vyplývá z obvyklého významu pojmu „potvrzení“, tento proces vyžaduje, aby justiční orgán validoval právní správnost EVP. V souladu s lotyšským právem byl totiž dotčený EVP potvrzen vrchním státním zastupitelstvím Lotyšska, které poté, co ověřilo, že požadované důkazy a vyšetřovací úkony jsou pro účely vyšetřování nezbytné a přiměřené, jej předalo státnímu zastupitelství v Berlíně za účelem jeho výkonu v Německu. Právě tento potvrzující akt je základem EVP a přiznává mu kvalifikaci „rozhodnutí justičního orgánu“, kterou vyžaduje čl. 1 odst. 1 této směrnice. Zdá se mi tedy irelevantní, že v rámci obdobného vnitrostátního případu měly být tyto vyšetřovací úkony vydány justičním orgánem, pokud potvrzení dotčeného EVP vrchním státním zastupitelstvím umožňuje považovat státního zástupce za autora tohoto rozhodnutí [22]. Právě proto čl. 2 písm. c) bod ii) třetí věta uvedené směrnice stanoví, že pokud je vyšetřovací příkaz potvrzen justičním orgánem, může být tento orgán „považován“ rovněž za „vydávající orgán“ pro účely předání EVP, přičemž unijní normotvůrce ponechal tuto možnost na uvážení členských států.

42. Z výše uvedeného vyplývá, že čl. 2 písm. c) bod ii) směrnice 2014/41 s ohledem na své znění nebrání tomu, aby nejustiční orgán, který v souladu se svým vnitrostátním právem přijímá konkrétní vyšetřovací úkony, které jsou před výkonem v jiném členském státě potvrzeny justičním orgánem, mohl být považován za „vydávající orgán“ ve smyslu tohoto ustanovení, i když by přijetí takových vyšetřovacích úkonů v rámci čistě vnitrostátního řízení spadalo do výlučné pravomoci justičních orgánů.

Ke kontextuálnímu výkladu

43. Zadruhé není tento výklad nijak vyvrácen *kontextem* čl. 2 písm. c) bodu ii) směrnice 2014/41. V tomto ohledu je třeba připomenout, že druhá věta tohoto ustanovení výslovně stanoví, že justiční orgán je v rámci potvrzení platnosti EVP povinen posoudit soulad tohoto rozhodnutí s podmínkami pro jeho vydání stanovenými v této směrnici, zejména s podmínkami stanovenými v čl. 6 odst. 1 této směrnice. Zdá se však, že žádná z těchto podmínek pro vydání nebrání tomu, aby byl takový nejustiční orgán, jako je KNAB, který přijímá vyšetřovací úkony potvrzené justičním orgánem, kvalifikován jako „vydávající orgán“, pokud by přijetí takových úkonů v rámci vnitrostátního řízení spadalo do pravomoci justičních orgánů.

44. Zaprvé v souladu s čl. 6 odst. 1 směrnice 2014/41 ve spojení s čl. 2 písm. c) a bodem 11 odůvodnění této směrnice je potvrzení EVP, stejně jako jeho vydání, podmíněno splněním dvou kumulativních podmínek, a sice podle čl. 6 odst. 1 písm. a), aby bylo vydání EVP nezbytné a přiměřené pro účely řízení, zejména trestních, uvedených v článku 4 uvedené směrnice, při zohlednění práv podezřelé nebo obviněné osoby [23], a podle uvedeného čl. 6 odst. 1 písm. b), aby vyšetřovací úkony uvedené v evropském vyšetřovacím příkazu bylo možné za stejných podmínek nařídit u obdobného vnitrostátního případu [24]. Podle čl. 6 odst. 2 téže směrnice ověřuje splnění těchto dvou podmínek v každém jednotlivém případě vydávající orgán.

[22] – Obdobně viz rozsudky ze dne 10. listopadu 2016, Özçelik (C-453/16 PPU, EU:C:2016:860, bod 30), který se týkal postupu státního zastupitelství při potvrzení vnitrostátního zatýkacího rozkazu vydaného policejním orgánem, jakož i ze dne 9. října 2019, NJ (Státní zastupitelství ve Vídni) (C-489/19 PPU, EU:C:2019:849, bod 46), týkající se řízení o schválení příkazu k zatčení na základě zatýkacího rozkazu vydaného státním zastupitelstvím Rakouské republiky.

[23] – Viz rozsudky Specializirana prokuratura (bod 32) a EncroChat (bod 88).

[24] – Viz rozsudky Staatsanwaltschaft Wien (bod 57) a EncroChat (bod 87).

45. I když tato ustanovení neupřesňují, jak a v jaké fázi trestního řízení musí být splněny podmínky stanovené v čl. 6 odst. 1 směrnice 2014/41, jelikož tato pravidla nutně spadají do procesní autonomie vydávajícího státu, vyplývá z čl. 2 písm. c) bodu ii) ve spojení s čl. 6 odst. 1 a 2 a bodem 11 odůvodnění této směrnice, že splnění těchto podmínek musí ověřit jak nejustiční orgán ve fázi vypracování EVP, a zejména návrhu konkrétních vyšetřovacích úkonů, tak justiční orgán ve fázi potvrzení EVP. Toto konstatování je kromě toho potvrzeno skutečností, že EVP musí být „potvrzen" justičním orgánem, přičemž výraz „potvrzení" nutně znamená validaci prvního ověření provedeného nejustičním orgánem. Tento závěr svědčí ve prospěch výkladu, podle něhož v případě takového potvrzení směrnice nevyžaduje, aby měl vydávající orgán rovněž pravomoc nařídit dotčené úkony v rámci vnitrostátního řízení. EVP totiž musí být chápán tak, že se vztahuje na akt v podobě, kterou má v okamžiku jeho výkonu, tedy po jeho potvrzení justičním orgánem, neboť před touto fází nevyvolává právní účinky a nemůže být předán [25].

46. V projednávané věci nic neumožňuje mít za to, že podmínky stanovené v článku 6 směrnice 2014/41 nebyly v původním řízení splněny.

47. Pokud jde totiž o první podmínku uvedenou v čl. 6 odst. 1 písm. a) této směrnice, která se týká nezbytnosti a přiměřenosti účelů řízení, je třeba konstatovat, jak vyplývá z vyjádření předloženého lotyšskou vládou, že KNAB získala od lotyšského soudu nezbytná soudní povolení k prohlídkám, jichž se týká vyšetřovací příkaz, před vydáním dotčeného EVP. Pokud jde dále o zohlednění práv podezřelé nebo obviněné osoby, žádná skutečnost ve spise předloženém Soudnímu dvoru neumožňuje mít za to, že soudní přezkum dotčeného EVP nebyl způsobilý zajistit takové dodržování základních práv. Naopak se zdá, že v rámci rovnocenného vnitrostátního řízení byl tento EVP předmětem dvojího soudního přezkumu, nejprve ze strany vyšetřujícího soudce a poté vrchního státního zastupitelství Lotyšska, a že tento přezkum vycházel ze všech informací poskytnutých nejustičním orgánem.

48. Pokud jde o druhou podmínku uvedenou v čl. 6 odst. 1 písm. b) směrnice 2014/41, z informací obsažených ve spise, který má Soudní dvůr k dispozici, rovněž vyplývá, že tytéž vyšetřovací úkony uvedené v dotčeném EVP mohly být nařízeny v rámci obdobného vnitrostátního případu, jelikož KNAB mohla navrhnout tytéž úkony, a to za účelem jejich přijetí vyšetřujícím soudcem. Kromě toho Soudní dvůr již rozhodl, že použitím výrazů „za stejných podmínek" a „u obdobného vnitrostátního případu" činí čl. 6 odst. 1 písm. b) směrnice 2014/41 určení přesných podmínek požadovaných pro vydání EVP závislé pouze na právu vydávajícího státu [26]. Cílem tohoto ustanovení je zabránit obcházení pravidel a záruk stanovených právem vydávajícího státu [27]. Neexistuje však žádné riziko takového obcházení vyplývající ze skutečnosti, že EVP je přijat nejustičním orgánem, když je následně potvrzen justičním orgánem.

49. Zadruhé kromě podmínek stanovených v čl. 6 odst. 1 směrnice 2014/41 musí vydávající orgán v rámci některých konkrétních vyšetřovacích úkonů poskytnout určitá dodatečná odůvodnění. Článek 26 odst. 5 této směrnice tak stanoví, pokud jde o informace o bankovních účtech a jiných finančních účtech, že vydávající orgán uvede důvody, pro které se domnívá, že požadované informace by mohly být zásadní pro dané trestní řízení. Kromě toho článek 27 odst. 4 této směrnice rovněž stanoví, pokud jde o informace o bankovních operacích a jiných finančních transakcích a čl. 28 odst. 3 téže směrnice rovněž stanoví, pokud jde o vyšetřovací úkony zahrnující shromažďování důkazů v reálném čase, nepřetržitě a po určitou dobu, že tento orgán uvede, proč se domnívá, že vyžádané informace jsou důležité pro účely daného trestního

[25] – Obdobně viz rozsudek ze dne 9. října 2019, NJ (Státní zastupitelství ve Vídni) (C-489/19 PPU, EU:C:2019:849, body 42 a 43).

[26] – Viz rozsudek EncroChat (body 90 až 93).

[27] – Viz rozsudek EncroChat (bod 97).

řízení[28]. Tato dodatečná odůvodnění může poskytnout nejustiční orgán bez ohledu na to, že v rámci vnitrostátního řízení by případně rozhodnutí nařizující předložení těchto informací přijal justiční orgán.

50. Zatřetí čl. 14 odst. 1 směrnice 2014/41 ve spojení s bodem 22 jejího odůvodnění stanoví obecnou povinnost členských států zajistit, aby se na vyšetřovací úkony uvedené v EVP vztahovaly opravné prostředky rovnocenné těm, které by byly dostupné v obdobném vnitrostátním případě. Kromě toho podle článku 14 odst. 3 této směrnice musí vydávající orgán zajistit, že osobám dotčeným takovým příkazem budou poskytnuty dostatečné informace o opravných prostředcích podle vnitrostátního práva, včetně lhůt k jejich podání, aby mohly být účinně využity[29]. Konečně podle článku 14 odst. 7 uvedené směrnice platí, že vydávající stát zohlední úspěšné napadení uznání nebo výkonu EVP v souladu se svým vnitrostátním právem. Aniž jsou dotčena vnitrostátní procesní pravidla, členské státy tak zajistí, aby při trestním řízení ve vydávajícím státě bylo při posuzování důkazů získaných prostřednictvím EVP dodržováno právo na obhajobu a na spravedlivý proces[30]. Domnívám se však, že tyto povinnosti poskytovat informace a dodržovat právo na obhajobu může stejně dobře zajistit nejustiční orgán pod dohledem justičního orgánu, bez ohledu na to, zda může nejustiční orgán nařídit rovnocenné vyšetřovací úkony v rámci v obdobného vnitrostátního případu.

K teleologickému výkladu

51. Pokud jde zatřetí o *cíl sledovaný* směrnicí 2014/41, mám za to, že výklad navrhovaný v bodě 42 tohoto stanoviska může navíc zajistit plné uskutečnění tohoto cíle, jak je připomenut v bodě 25 tohoto stanoviska, spočívajícího v zavedení zjednodušeného a efektivnějšího systému založeného na EVP s cílem usnadnit a urychlit soudní spolupráci, a přispět tak k dosažení cíle stát se prostorem svobody, bezpečnosti a práva na základě zásad důvěry a vzájemného uznávání[31].

52. V tomto ohledu cíl spočívající ve zjednodušené a efektivní spolupráci mezi členskými státy vyžaduje prostou a jednoznačnou identifikaci orgánu, který vydal EVP, za účelem určení, zda takové rozhodnutí musí být potvrzeno justičním orgánem podle čl. 2 písm. c) bodu ii) směrnice 2014/41, či nikoli. Výklad, podle kterého, pokud byl nejustiční orgán „určen“ vydávajícím státem jako příslušný k tomu, aby jednal jako vyšetřující orgán ve smyslu čl. 2 písm. c) bodu ii) této směrnice, umožňuje jednoznačně určit, zda se na orgán vztahuje bod ii) tohoto ustanovení, pouze na základě volby učiněné vydávajícím státem, a nikoli na základě povahy dotčených důkazů. Opačný výklad by totiž vedl k „fragmentaci“ systému v tom, že by různé „vydávající orgány“ mohly být příslušné v rámci jednoho a téhož vyšetřování v závislosti na povaze jednotlivých vyšetřovacích úkonů a procesního práva, které se na ně vztahuje v rámci vnitrostátního řízení, a dále by představoval zdroj právní nejistoty a mohl by zkomplikovat systém výkonu EVP, a tím ohrozit zavedení zjednodušeného a účinného systému spolupráce mezi členskými státy v trestních věcech[32].

[28] – Viz rozsudek Specializirana prokuratura (bod 33).

[29] – Viz rozsudek Staatsanwaltschaft Wien (body 60 a 61).

[30] – Viz rozsudek Staatsanwaltschaft Wien (bod 62).

[31] – Viz rozsudek ze dne 24. října 2019, Gavanozov (C-324/17, EU:C:2019:892, bod 35). Viz rovněž bod 25 tohoto stanoviska.

[32] – Obdobně viz rozsudek Staatsanwaltschaft Graz (body 43 a 45).

53. Dále je za třeba tímto účelem připomenout, že v bodě 10 odůvodnění směrnice 2014/41 se uvádí, že „[k] rozhodnutí o tom, který vyšetřovací úkon má být použit, je na základě své znalosti detailů příslušného vyšetřování nejlépe povolán“ vydávající orgán [33]. Není tedy pochyb o tom, že pokud se členský stát rozhodne svěřit nejustičnímu orgánu pravomoc jednat jako vyšetřující orgán, je tento orgán v konkrétním kontextu vnitřní organizace trestního řízení „nejlépe povolán“ tím, že lépe zná různé prvky vyšetřování, což mu umožňuje přijmout vyšetřovací úkony, které jsou nejvhodnější pro účely tohoto vyšetřování, a rychle reagovat na různé procesní situace, které mohou nastat. Za této situace nelze tvrdit, jak to činí WBS, že přijetí EVP by bylo mnohem účinnější nebo jednodušší, kdyby vyšetřující soudce jako vydávající orgán sám přijal dotčený EVP v souladu s čl. 2 písm. c) bodem i) směrnice 2014/41. Například v situaci, že je EVP napaden zúčastněnou stranou ve vykonávajícím státě, pokud jde o věcné důvody k vydání tohoto EVP, musí mít nejustiční orgán pověřený vyšetřováním možnost obdržet informace týkající se napadení, což bude efektivnější než situace, kdy je toto předání provedeno prostřednictvím jiného orgánu, který není orgánem provádějícím vyšetřování [34]. Stejně tak v případech, kdy je výkon EVP pro vykonávající stát spojen s mimořádně vysokými náklady, jako jsou složité znalecké posudky, rozsáhlé policejní operace nebo sledování během dlouhého časového období, by se otázka nákladů mohla stát předmětem konzultací mezi vydávajícím a vykonávajícím státem. V rámci tohoto typu konzultací je nejustiční orgán, který je pověřen vyšetřováním, jistě nejlépe schopen posoudit užitečnost zachování a rozsahu EVP, zejména v závislosti na pokroku dosaženém v rámci vyšetřování [35].

54. Konečně je třeba uvést, že v některých členských státech vyšetřující soudce nehraje ve vyšetřovacím řízení ústřední roli a zasahuje pouze dílčím způsobem, zejména při schvalování některých vyšetřovacích úkonů požadovaných státním zástupcem [36]. V důsledku toho by měl tento soud přístup ke spisu pouze v době, kdy by rozhodoval, a měl by tedy jen omezené znalosti o vyšetřování. Tento soud by se nemohl seznámit ani s oblastmi vyšetřování, které nejsou jeho rozhodnutím dotčeny, ani s vývojem, k němuž dojde po přijetí rozhodnutí. Požadavek, aby byl uvedený soud orgánem vydávajícím EVP, by vedl ke zpomalení vzájemné právní pomoci zejména v případě žádosti vykonávajícího orgánu podané podle čl. 6 odst. 3 první věty směrnice 2014/41. Jak správně uvádí předkládající soud, pokud je za „vydávající orgán“ považován pouze vyšetřující soud a vykonávající orgán se na něj obrátí s žádostí o vysvětlení podle čl. 6 odst. 3 první věty uvedené směrnice, bude vyšetřující soud povinen požádat o spisový materiál nejustiční orgán, který vede vyšetřování, a bude se také muset (znovu) seznámit s vyšetřováním a jeho průběhem. Složitost by mohla nastat také v situacích, kdy vyšetřovací úkony nespadají výlučně do pravomoci soudů, jako je tomu v projednávané věci, a mohou je přijímat jiné orgány, takže by se vykonávající orgán v téže věci mohl ocitnout v situaci, kdy by mu byly předloženy dva evropské vyšetřovací příkazy vydané dvěma různými orgány.

[33] – V tomto smyslu viz rozsudek Specializirana prokuratura (bod 37).

[34] – V tomto ohledu viz bod 22 odůvodnění směrnice 2014/41.

[35] – V tomto ohledu viz bod 23 odůvodnění směrnice 2014/41.

[36] – Viz zejména Spolková republika Německo a na rozdíl od jiných právních tradic, jako ve Francii, kde je vyšetřující soudce celkově odpovědný za vyšetřování.

A. K historii vzniku směrnice 2014/41

55. Začtvrté je doslovný, kontextuální a teleologický výklad podpořen *historií vzniku* směrnice 2014/41. Pro připomenutí Rada během přípravy návrhu právních předpisů v návaznosti na původní návrh směrnice předložený sedmi členskými státy [37] konstatovala, že několik členských států se postavilo proti ustanovení zavádějícímu povinnost uznávat evropské vyšetřovací příkazy vydané nejustičními orgány, ale že „s ohledem na právní základ zvolený pro tento návrh" bylo dosaženo kompromisu na základě zavedení povinného postupu potvrzování, pokud jde o soulad EVP s podmínkami pro jeho vydání, je-li vydán jiným příslušným orgánem než soudcem, státním zástupcem nebo vyšetřujícím soudcem [38]. Z toho vyplývá, že tato volba byla učiněna s ohledem na procesní autonomii členských států a různorodost vnitrostátních systémů, a zejména na skutečnost, že v některých členských státech nevede vyšetřovací řízení soud, ale státní zastupitelství nebo správní orgány [39].

56. S ohledem na všechny výše uvedené důvody mám za to, že na položenou otázku je třeba odpovědět tak, že čl. 2 písm. c) bod ii) směrnice 2014/41 nebrání tomu, aby nejustiční orgán, který v souladu se svým vnitrostátním právem přijímá konkrétní vyšetřovací úkony, mohl být považován za „vydávající orgán" EVP ve smyslu tohoto ustanovení, i když přijetí takových vyšetřovacích úkonů v rámci vnitrostátního řízení spadá do výlučné pravomoci justičních orgánů, pokud jsou tyto vyšetřovací úkony potvrzeny před vydáním EVP justičním orgánem, který ověřil, že jsou splněny všechny podmínky pro vydání a předání stanovené touto směrnicí.

K dosahu rozsudku Specializirana prokuratura

57. Zapáté a na posledním místě uvádím, že na rozdíl od toho, co v podstatě tvrdí WBS a Komise, nemůže být tento závěr vyvrácen rozsudkem Specializirana prokuratura, v němž Soudní dvůr rozhodl, že čl. 2 písm. c) bod i) směrnice 2014/41 musí být vykládán v tom smyslu, že brání tomu, aby měl státní zástupce pravomoc k vydání EVP směřujícího k získání provozních a lokalizačních údajů v souvislosti s telekomunikačním provozem, jestliže u obdobného vnitrostátního případu přijetí vyšetřovacího úkonu, jehož účelem je přístup k takovým údajům, spadá do výlučné pravomoci soudce.

58. Nejprve, jak správně poznamenává předkládající soud, ve věci, v níž byl vydán uvedený rozsudek, byl orgán, který vydal EVP, „vydávajícím orgánem" ve smyslu čl. 2 písm. c) bodu i) směrnice 2014/41, tedy bulharské státní zastupitelství, zatímco v projednávané věci je vydávající orgán „jiným příslušným orgánem" ve smyslu čl. 2 písm. c) bodu ii) této směrnice. Toto rozlišení znamená, že rozsah zásad uvedených Soudním dvorem, zejména v bodech 29 a 30 uvedeného rozsudku, kterými Soudní dvůr analyzoval znění čl. 2 písm. c) bodu i) uvedené směrnice, je logicky omezen na justiční orgány a tyto zásady nelze přenést na nejustiční orgány. Jinými slovy, tentýž rozsudek vyžaduje souběžnost mezi orgánem příslušným k přijetí EVP a orgánem příslušným k přijetí stejných vyšetřovacích úkonů ve vnitrostátním řízení, ale pouze v případě, že oba orgány jsou justičními orgány.

[37] – Viz zejména čl. 2 písm. a) bod ii) podnětu Belgického království, Bulharské republiky, Estonské republiky, Španělského království, Rakouské republiky, Republiky Slovinsko a Švédského království k přijetí směrnice Evropského parlamentu a Rady o [EVP] v trestních věcech (Úř. věst. 2010, C 165, s. 22).

[38] – Viz zpráva Rady o pokroku ze dne 26. listopadu 2010 (16868/10 COPEN 266 EUROJUST 135 EJN 68 CODEC 1369), s. 5.

[39] – V tomto ohledu viz poznámka pod čarou tohoto 16 stanoviska, jakož i Bachmaier Winter, L., „Further Mutual Assistance: The European Investigation Order", in Ambos, K., a Rackow, P., (vyd.) *The Cambridge Companion to European Criminal Law*, Cambridge University Press, 2023, s. 292 až 293, a Gogorza, A., „Décision d'enquête européenne – La relativité de la notion européenne d'autorité judiciaire", Droit pénal – Lexis Nexis, č. 2, 2021, s. 44.

59. Dále uvádím, stejně jako předkládající soud, že projednávaná věc se od věci, ve které byl vydán rozsudek Specializirana prokuratura, liší tím, že předmětná prohlídka, jejíž nařízení je podle lotyšského práva vyhrazeno pouze soudům, byla před jejím nařízením schválena vyšetřujícím soudcem a následně potvrzena státním zastupitelstvím tohoto členského státu, které ji považovalo za nezbytnou a přiměřenou. Naproti tomu ve věci, ve které byl vydán rozsudek Specializirana prokuratura, bulharské státní zastupitelství vydalo jakožto vydávající orgán ve smyslu čl. 2 písm. c) bodu i) směrnice 2014/41 čtyři evropské vyšetřovací příkazy týkající se shromažďování provozních a lokalizačních údajů v souvislosti s telekomunikačním provozem, aniž předtím požádalo o zásah bulharského soudu, zatímco u obdobného vnitrostátního případu bulharské státní zastupitelství mohlo nařídit takové příkazy pouze se souhlasem takového soudu. Tato okolnost tudíž vede k tomu, že důvody uvedené Soudním dvorem v bodech 32 až 38 uvedeného rozsudku, věnované analýze kontextu a cílů sledovaných touto směrnicí, nejsou v projednávané věci použitelné ani relevantní.

60. Pokud jde totiž o kontextuální analýzu provedenou Soudním dvorem v bodech 32 až 35 rozsudku Specializirana prokuratura, týkající se čl. 6 odst. 1 směrnice 2014/41, je třeba uvést, jak bylo učiněno v bodech 44 až 48 tohoto stanoviska, že podmínky uvedené v tomto ustanovení se v projednávané věci nejeví jako relevantní. V projednávané věci totiž KNAB, jednající jako „orgán odpovědný za vyšetřování“, a tedy orgán příslušný k nařízení vyšetřovacího úkonu podle vnitrostátního práva, splnil povinnosti ověření týkající se nezbytnosti a přiměřenosti tohoto úkonu stanovené v čl. 6 odst. 1 písm. a) této směrnice, jelikož příslušný vyšetřující soudce ve svém rozhodnutí upřesnil, že prohlídky, které mají být provedeny v Berlíně, jsou nezbytné a přiměřené. Na rozdíl od věci, ve které byl vydán rozsudek Specializirana prokuratura, tak v projednávané věci nebylo nutné splnit zvláštní požadavky na odůvodnění téhož úkonu samotným orgánem. Kromě toho KNAB vydala dotčený EVP za podmínek, za kterých mohl být vyšetřovací úkon nařízen v rámci obdobného vnitrostátního případu, neboť vyšetřující soudce zasáhl, aby povolil provedení prohlídky před vydáním tohoto EVP.

61. Dále ani poznatky plynoucí z analýzy cílů směrnice 2014/41 v bodech 36 až 38 rozsudku Specializirana prokuratura, které vedly Soudní dvůr k závěru, v rámci výkladu čl. 2 písm. c) bodu i) této směrnice, že jakékoli rozlišování mezi orgánem vydávajícím EVP a orgánem, který je příslušný k nařízení vyšetřovacích úkonů v rámci tohoto trestního řízení, by mohlo zkomplikovat systém spolupráce, a tím ohrozit zavedení zjednodušeného a účinného systému, nemohou být relevantní. Konkrétněji, jak bylo uvedeno v bodech 52 až 54 tohoto stanoviska, v rámci výkladu čl. 2 písm. c) bodu ii) uvedené směrnice může požadavek, podle kterého orgán vydávající EVP musí být nutně orgánem příslušným k nařízení dotčeného vyšetřovacího úkonu podle vnitrostátního práva, vést ke složitosti tohoto systému spolupráce, pokud je tento orgán nejustičním orgánem.

II. Závěry

62. S ohledem na předcházející úvahy navrhuji, aby Soudní dvůr na předběžnou otázku položenou Kammergericht Berlin (Vrchní zemský soud v Berlíně, Německo) odpověděl následovně:

„Článek 2 písm. c) bod ii) směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/41/EU ze dne 3. dubna 2014 o evropském vyšetřovacím příkazu v trestních věcech

musí být vykládán v tom smyslu, že

nebrání tomu, aby nejustiční orgán, který v souladu se svým vnitrostátním právem přijímá konkrétní vyšetřovací úkony, mohl být považován za ‚vydávající orgán' evropského vyšetřovacího příkazu ve smyslu tohoto ustanovení, i když přijetí takových vyšetřovacích úkonů v rámci vnitrostátního řízení spadá do výlučné pravomoci justičních orgánů, pokud jsou tyto vyšetřovací úkony potvrzeny před vydáním evropského vyšetřovacího příkazu justičním orgánem, který ověřil, že jsou splněny všechny podmínky pro vydání a předání stanovené touto směrnicí."